

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego”

[COM(2017) 142 final – 2017/0063 (COD)]

(2017/C 345/11)

Sprawozdawca: **Juan MENDOZA CASTRO**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 26.4.2017 Rada, 27.3.2017
Podstawa prawna	Art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia na sesji plenarnej	5.7.2017
Sesja plenarna nr	527
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	130/0/2

1. Wnioski i zalecenia

- 1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji, uznając go za środek niezbędny do skutecznego stosowania rozporządzenia (WE) nr 1/2003.
- 1.2. Choć nadal występują różnice, dzięki dobrowolnej harmonizacji osiągnięto znaczną konwergencję systemów poszczególnych państw członkowskich, przyjmując przepisy unijne jako punkt odniesienia.
- 1.3. System wszczynania postępowania (ang. *case allocation*) w ramach europejskiej sieci konkurencji powinien zapobiegać ewentualnemu powielaniu działań różnych państw członkowskich.
- 1.4. EKES proponuje, by w przyszłości rozważyć regulowanie przepisów prawa cywilnego i administracyjnego w drodze rozporządzenia.
- 1.5. Polityka konkurencji musi zapewnić równe szanse. EKES wskazuje, jak ważne jest, aby krajowe organy ochrony konkurencji (NCA) dysponowały środkami i instrumentami prawnymi w celu zwalczania tajnych karteli, a także zwraca uwagę na poważne szkody wywoływane nadużywaniem pozycji dominującej.
- 1.6. Poszanowanie **praw podstawowych** podmiotów objętych dochodzeniem musi być realizowane z pełnym zastosowaniem art. 101 i 102 TFUE.
- 1.7. EKES wyraża zaniepokojenie w związku z poważnymi brakami w zakresie **niezależności i zasobów** krajowych organów ochrony konkurencji odnotowywanych obecnie w wielu państwach członkowskich. Istotne jest, by krajowe organy ochrony konkurencji były rzeczywiście niezależne od władz, zatem stanowiska kierownicze powinny być obsadzone niezależnymi ekspertami, posiadającymi udokumentowane doświadczenie. Pracownicy z kolei powinni mieć zapewnione stabilność i odpowiednie szkolenia zawodowe.
- 1.8. Szkody spowodowane przez działania o charakterze antykonkurencyjnym są w wielu przypadkach trudne lub nawet niemożliwe do naprawienia. W związku z tym EKES zaleca, by uprawnienia przyznawane krajowym organom ochrony konkurencji były wykorzystywane również w działaniach zapobiegawczych.
- 1.9. Komitet oświadczył już, że kwota **grzywnien** „powinna mieć działanie odstrasżające, a kary powinny być zaostrzone w przypadku ponownego naruszenia”, i podzieliła opinię, że możliwość nakładania sankcji przez organy egzekwowania prawa stanowi centralny element polityki konkurencji.
- 1.10. Doświadczenia Komisji, która zwykła stosować środki **łagodzenia kar**, można uznać za pozytywne, a ich jednolite stosowanie przez krajowe organy ochrony konkurencji jest ważne, aby istniało prawdziwe europejskie prawo konkurencji. Łagodzenie kar nie powinno jednak uniemożliwiać poszkodowanym stronom (w tym konsumentom) uzyskania w drodze działań zbiorowych odszkodowania za poniesione szkody.

1.11. Ze względu na ponadnarodowy charakter działań krajowych organów ochrony konkurencji ich **wzajemna pomoc** staje się warunkiem niezbędnym.

1.12. W transponowaniu dyrektywy **zawieszenie biegu przedawnienia** powinno być dostosowane do ogólnych zasad dotyczących przedawnienia obowiązujących w państwach członkowskich.

1.13. Należy uznać **uprawnienie do występowania przed wymiarem sprawiedliwości** przysługujące krajowym organom ochrony konkurencji, ponieważ brak tego uprawnienia stanowi przeszkodę w skutecznym działaniu tych organów w niektórych państwach członkowskich.

1.14. EKES podkreśla znaczenie wykorzystania przez krajowe organy ochrony konkurencji wszelkiego rodzaju **dowodów**, bez względu na rodzaj nośnika, na którym są one przechowywane.

1.15. Wobec braku znajomości reguł konkurencji u większości społeczeństwa konieczne są kampanie informacyjne.

2. Wniosek Komisji

2.1. Państwa członkowskie UE są kluczowymi partnerami Komisji Europejskiej w zakresie stosowania unijnych reguł konkurencji. Począwszy od 2004 r. krajowe organy ochrony konkurencji państw członkowskich są uprawnione, na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003, do stosowania unijnych reguł konkurencji równolegle z Komisją. Przez ponad dziesięć lat Komisja i krajowe organy ochrony konkurencji egzekwowały unijne reguły konkurencji w ścisłej współpracy realizowanej w ramach europejskiej sieci konkurencji. Europejska sieć konkurencji powstała w 2004 r. specjalnie w tym celu.

2.2. Egzekwowanie unijnych reguł konkurencji zarówno przez Komisję, jak i krajowe organy ochrony konkurencji to istotny element, na którym opiera się proces tworzenia otwartego, konkurencyjnego i innowacyjnego rynku wewnętrznego. Ma on decydujące znaczenie dla tworzenia miejsc pracy i pobudzania wzrostu gospodarczego w tak ważnych sektorach gospodarki jak energia, telekomunikacja, sektor cyfrowy i transport.

2.3. Unijne reguły konkurencji są jedną z charakterystycznych cech rynku wewnętrznego: jeżeli konkurencja jest zakłócona, nie można w pełni wykorzystać potencjału rynku wewnętrznego ani stworzyć odpowiednich warunków do trwałego wzrostu gospodarczego. Kluczowym aspektem niezbędnym do pogłębienia rynku wewnętrznego oraz uczynienia go bardziej sprawiedliwym jest dopilnowanie, aby reguły funkcjonowania rynku wewnętrznego były skutecznie egzekwowane, przynosząc korzyści konsumentom.

2.4. Egzekwowanie unijnych reguł konkurencji odbywa się obecnie w takim zakresie, jakiego Komisja samodzielnie nigdy nie zdołałaby osiągnąć. Komisja zazwyczaj prowadzi dochodzenie w przypadku antykonkurencyjnych praktyk lub porozumień, jeżeli mają one oddziaływanie na konkurencję w co najmniej trzech państwach członkowskich lub jeżeli przydatnym może okazać się ustanowienie ogólnoeuropejskiego precedensu. Krajowe organy ochrony konkurencji mają zazwyczaj wszelkie dane po temu, by działać, gdy występuje znaczące oddziaływanie na konkurencję na ich terytorium działania. Dysponują bowiem wiedzą fachową na temat tego, jak w ich państwie członkowskim funkcjonuje rynek. Wiedza ta ma ogromną wartość na etapie egzekwowania reguł konkurencji.

2.5. Istnieje niewykorzystany potencjał w zakresie jeszcze skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji UE przez krajowe organy ochrony konkurencji. W rozporządzeniu (WE) nr 1/2003 nie odniesiono się do środków i instrumentów, za pośrednictwem których krajowe organy ochrony konkurencji stosują unijne reguły konkurencji; wiele z nich nie dysponuje wszystkimi środkami i instrumentami, jakich potrzebują dla skutecznego stosowania art. 101 i 102 TFUE.

2.6. Luki i ograniczenia w odniesieniu do narzędzi i gwarancji, jakimi dysponują krajowe organy ochrony konkurencji, oznaczają, że przedsiębiorstwa angażujące się w praktyki antykonkurencyjne mogą mieć do czynienia z bardzo różnorodnymi wynikami postępowań, w zależności od tego, w którym państwie członkowskim prowadzą działalność: mogą w ogóle nie być objęte procedurą egzekwowania na podstawie art. 101 lub 102 TFUE albo procedura ta może być nieskuteczna, na przykład ze względu na fakt, że nie można było zgromadzić dowodów praktyk antykonkurencyjnych lub przedsiębiorstwa zdołały uniknąć odpowiedzialności za grzywny. Niejednolite egzekwowanie unijnych reguł konkurencji zakłóca konkurencję na rynku wewnętrznym i narusza system zdecentralizowanego egzekwowania, wprowadzony rozporządzeniem (WE) nr 1/2003.

2.7. Komisja uważa zatem za niezbędne przyjęcie wniosku ustawodawczego realizującego dwojaki cel strategiczny:

— zgodnie z podstawą prawną, którą stanowi art. 103 TFUE, celem jest umożliwienie krajowym organom ochrony konkurencji skuteczniejszego egzekwowania unijnych reguł konkurencji poprzez zapewnienie im niezbędnych gwarancji w zakresie niezależności, zasobów i kompetencji,

— zgodnie z podstawą prawną, którą stanowi art. 114 TFUE, dąży się do wzmocnienia rynku wewnętrznego przy jednoczesnym usunięciu przeszkód na szczeblu krajowym, które uniemożliwiają krajowym organom ochrony konkurencji skuteczne egzekwowanie prawa, aby w ten sposób zapobiegać zakłóceniom konkurencji i osiągnąć bardziej jednolite stosowanie zasad z korzyścią dla konsumentów i przedsiębiorstw.

2.8. Ponadto, jeżeli krajowe organy ochrony konkurencji będą miały możliwość skutecznego udzielania pomocy sobie nawzajem, zagwarantuje to bardziej wyrównane warunki działania i zapewni ścisłą współpracę w ramach europejskiej sieci konkurencji.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji, uznając go za środek niezbędny do skutecznego stosowania rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Ustanowienie europejskiego systemu konkurencji wymaga usunięcia przeszkód i wypełnienia luk w zakresie pełnego zastosowania art. 101 i 102 TFUE, jakie istnieją obecnie w niektórych państwach członkowskich.

3.2. Wbrew wcześniejszym obawom decentralizacja egzekwowania reguł konkurencji wynikająca z rozporządzenia (WE) nr 1/2003 nie doprowadziła do fragmentacji uprawnień w zakresie egzekwowania polityki konkurencji. Choć nadal występują różnice, dzięki dobrowolnej harmonizacji osiągnięto znaczną konwergencję systemów poszczególnych państw członkowskich, przyjmując jako punkt odniesienia normy UE ⁽¹⁾.

3.3. EKES podkreśla, że istnienie równoległych kompetencji UE oraz państw członkowskich zobowiąże w określonych przypadkach do podjęcia wysiłku w zakresie adaptacji prawa i instytucji krajowych. System wszczynania postępowania (ang. *case allocation*) w ramach europejskiej sieci konkurencji powinien w każdym razie zapobiegać ewentualnemu powielaniu działań w różnych państwach członkowskich.

3.4. Zdaniem Komisji dyrektywa stanowi odpowiedni instrument, ponieważ pozwala uwzględnić „tradycje prawne państw członkowskich i ich specyfikę instytucjonalną”. Jednak cel w postaci osiągnięcia jednolitego i spójnego stosowania zasad przez NCA, w szczególności w odniesieniu do katalogu sankcji (rozdział V) oraz obniżania grzywien lub odstępowania od ich wymierzania (rozdział VI) wymaga zniesienia istniejących obecnie znacznych różnic. EKES proponuje zatem, by w przyszłości rozważyć uregulowania kwestii z zakresu prawa cywilnego i administracyjnego w drodze rozporządzenia przy jednoczesnym zachowaniu pełnej autonomii państw członkowskich w odniesieniu do prawa karnego.

3.5. Polityka konkurencji musi zapewnić równe szanse. EKES podkreśla istotne znaczenie zapewnienia krajowym organom ochrony konkurencji środków i instrumentów prawnych do walki z tajnymi kartelami (których definicja zawarta jest w art. 2 pkt 9 wniosku) i wskazuje również poważne szkody, jakie nadużycia pozycji dominującej – popełniane głównie przez duże przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw – wyrządzają innym przedsiębiorstwom (w szczególności MŚP), konsumentom i użytkownikom.

3.6. Państwa członkowskie powinny rozważyć przeprowadzenie kampanii informacyjnych wobec niedostatecznej znajomości reguł konkurencji u większości społeczeństwa.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Prawa podstawowe

4.1.1. We wniosku Komisji wzmiankuje się o podstawowych zasadach unijnego prawa i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej ⁽²⁾, a gwarancja w tym zakresie obejmuje poszanowanie prawa przedsiębiorstw do obrony, wolności działalności gospodarczej, własności, dobrej administracji i skutecznego środka odwoławczego (art. 16, 17, 41 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej).

4.1.2. EKES przypomina, że uznanie obszernych uprawnień, jakie powinny przysługiwać krajowym organom ochrony konkurencji, wiąże się z ustanowieniem zabezpieczeń i gwarancji praw podmiotów objętych dochodzeniem i musi być realizowane z pełnym zastosowaniem art. 101 i 102 TFUE. Krajowe organy ochrony konkurencji oraz, w stosownych przypadkach, sądy krajowe muszą zapewnić egzekwowanie tych gwarancji. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) domniemanie niewinności stanowi ogólną zasadę prawa Unii (art. 48 ust. 1 Karty), której państwa członkowskie zobowiązane są przestrzegać podczas stosowania prawa konkurencji ⁽³⁾. Europejski Trybunał Praw Człowieka potwierdził z kolei zastosowanie art. 6 Europejskiej konwencji praw człowieka (prawo do rzetelnego procesu sądowego) ⁽⁴⁾ i opowiedział się za legitymacją Komisji ⁽⁵⁾ oraz zasadą *ne bis in idem* ⁽⁶⁾ w postępowaniach z zakresu konkurencji.

⁽¹⁾ „An Academic View on the Role and Powers of National Competition Authorities” [Rola i uprawnienia krajowych organów ochrony konkurencji z perspektywy akademickiej], Parlament Europejski, 2016.

⁽²⁾ Wyrok w sprawie *Karlsson i in.*, C-292/97, pkt 37.

⁽³⁾ Wyroki w sprawach *Eturas*, C-74/14, pkt 38, *E.ON Energie/Komisja*, C 89/11 P, pkt 72 i *VEBIC*, C 439/08, pkt 63.

⁽⁴⁾ *Sprawa Menarini Diagnostics S.R.L./Włochy*.

⁽⁵⁾ C-12/03P, *Komisja/Tetra Laval* (2005).

⁽⁶⁾ *Sprawa Menarini Diagnostics S.R.L./Włochy*.

4.2. *Niezależność i zasoby*

4.2.1. Gwarancja niezależności oznacza wykonywanie przysługujących uprawnień „niezależnie oraz w interesie skutecznego i jednolitego stosowania” zasad (art. 4 ust. 1).

4.2.2. Od państw członkowskich wymaga się zapewnienia, aby pracownicy i członkowie organu decyzyjnego krajowych organów ochrony konkurencji mogli wykonywać swoje obowiązki (art. 4 ust. 2):

- niezależnie od wpływów politycznych i innych wpływów zewnętrznych,
- bez zwracania się o instrukcje do żadnego rządu ani innego podmiotu publicznego lub prywatnego ani przyjmowania od nich żadnych instrukcji,
- powstrzymując się od wszelkich działań, które są niezgodne z charakterem wykonywanych przez nich obowiązków,
- a ponadto:
  - aby mogli zostać odwołani wyłącznie wówczas, gdy przestaną spełniać warunki wymagane do wykonywania ich obowiązków lub dopuszczą się poważnego uchybienia w świetle prawa krajowego,
  - podstawy do zwolnienia powinny być uprzednio określone w prawie krajowym,
  - nie mogą oni zostać zwolnieni z przyczyn związanych z właściwym wykonywaniem ich obowiązków i uprawnień.

4.2.3. EKES wyraża zaniepokojenie wobec poważnych braków, które zdaniem Komisji odnotowuje się obecnie w tym zakresie w wielu państwach członkowskich. Odpowiednie zasoby ludzkie, finansowe i techniczne (art. 5) mają zasadnicze znaczenie, aby krajowe organy ochrony konkurencji mogły wykonywać swoje obowiązki. Niezależność oznacza istotną autonomię w strukturze państwa (⁽⁷⁾), która nie wyklucza:

- kontroli sądowej,
- informowania parlamentu,
- okresowych sprawozdań z działalności,
- monitorowania przydzielonych środków budżetowych.

4.2.4. EKES uważa, że fundamentalne znaczenie ma to, by krajowe organy ochrony konkurencji były rzeczywiście niezależne od władz. W tym celu stanowiska kierownicze powinny być obsadzone niezależnymi ekspertami, posiadającymi udokumentowane doświadczenie. Pracownicy z kolei powinni mieć zapewnione stabilność i odpowiednie szkolenia zawodowe.

4.3. *Uprawnienia*

4.3.1. Krajowe organy ochrony konkurencji muszą mieć następujące uprawnienia (art. 6–11):

- **Przeprowadzanie niezapowiedzianych kontroli w lokalach przedsiębiorstwa z nakazem sądowym lub bez, w zależności od przepisów państwa członkowskiego:** oznacza to co najmniej prawo do wchodzenia do „pomieszczeń, na teren i do środków transportu przedsiębiorstw”, sprawdzania ksiąg i innych rejestrów, pobierania lub uzyskiwania „w każdej formie” kopii, „opieczętowania lokali oraz ksiąg i rejestrów”, a także zadawania pytań w celu uzyskania wyjaśnień. W przypadku sprzeciwu przedsiębiorstwa wobec kontroli zarządzanej przez krajowy administracyjny organ ochrony konkurencji lub zatwierdzonej przez krajowy organ sądowy „krajowe organy ochrony konkurencji mogą skorzystać z niezbędnej pomocy policji lub równorzędnego organu upoważnionego do egzekwowania obowiązków wynikających z przepisów prawa”, a pomoc ta „może być również udzielona tytułem środka zapobiegawczego”.
- **Przeprowadzanie niezapowiedzianych kontroli w innych pomieszczeniach po uzyskaniu zgody organu sądowego:** w przypadku „uzasadnionego podejrzenia”, że istnieją elementy, które mogą mieć znaczenie dla udowodnienia poważnego naruszenia art. 101 lub art. 102 TFUE.
- **Wezwanie do udzielenia informacji.**
- **Nakaz zaprzestania stwierdzonego naruszenia.**

(⁷) „Independence and accountability of competition authorities” [Niezależność i rozliczalność organów ochrony konkurencji], UNCTAD 2008.

— **Nażożenie őrrodków tymczasowych:** stosowane „w przypadkach, które sę naglące ze względu na zaistnienie ryzyka poważnej i nieodwracalnej szkody dla konkurencji i w których stwierdzono prima facie naruszenie”. Środek obowiązuje przez określony czas i może zostać odnowiony.

— **Nadanie mocy wiążącej zobowiązaniom zaproponowanym przez przedsiębiorstwa.**

4.3.2. Szkody spowodowane przez działania o charakterze antykonkurencyjnym sę w wielu przypadkach trudne lub nawet niemożliwe do naprawienia. W związku z tym EKES zaleca, by uprawnienia przyznawane krajowym organom ochrony konkurencji były wykorzystywane również w działaniach zapobiegawczych.

4.4. **Grzywny nakładane za naruszenie i okresowe kary pieniężne**

4.4.1. „Skuteczne, proporcjonalne i sprawiedliwe” **grzywny nakładane za naruszenie** mogą być stosowane w przypadkach określonego postępowania „umyślnie lub w wyniku zaniedbania”, takiego jak odmowa poddania się kontroli, złamanie pieczęci, udzielanie odpowiedzi nieprawidłowych lub wprowadzających w błąd, udzielanie informacji nieprawdziwych lub niezastosowanie środków tymczasowych. **Okresowe kary pieniężne** obejmują zarzuty zaniechania, takie jak m.in. odmowa poddania się kontroli (art. 12 i 15).

4.4.2. Zgodnie ze zwyczajowym kryterium sankcji prawnych grzywny muszą być określane przez państwa członkowskie z uwzględnieniem „zarówno wagi naruszenia przepisów, jak i czasu jego trwania”, z zapewnieniem, aby maksymalna kwota grzywny „nie była ustalana na poziomie niższym niż 10 % jego całkowitego światowego obrotu w roku obrotowym poprzedzającym wydanie decyzji” (art. 13 ust. 1 i art. 14). W przypadku związków przedsiębiorstw przewidziane sę różne rodzaje odpowiedzialności za zapłatę grzywny (art. 13 ust. 2).

4.4.3. Należy podkreślić, że solidarne rozszerzenie odpowiedzialności za zapłatę grzywien na wszystkich członków związków lub grup przedsiębiorstw (art. 13 ust. 2) wypełnia lukę w obowiązującym prawodawstwie⁽⁸⁾.

4.4.4. Zakres wniosku obejmuje wyłącznie przedsiębiorstwa, do których mogą zostać zastosowane sankcje administracyjne. Zachowania stanowiące przestępstwo należą do kompetencji państw członkowskich. Trybunał Sprawiedliwości UE przedstawił już opinię w zakresie zgodności sankcji administracyjnych i karnych⁽⁹⁾.

4.4.5. Komitet oświadczył, że kwota grzywien „powinna mieć działanie odstrasżające, a kary powinny być zaostrżane w przypadku ponownego naruszenia”⁽¹⁰⁾, i podziela opinię, że możliwość nakładania sankcji przez organy egzekwowania prawa stanowi centralny element polityki konkurencji. Ponadto Komitet wyraża zaniepokojenie wobec faktu, że prawo konkurencji jest obecnie egzekwowane w niedostatecznym stopniu z uwagi na istnienie znacznych różnic między obowiązującymi przepisami i strukturami krajowych organów ochrony konkurencji.

4.5. **Zwolnienie z grzywien lub obniżenie ich wysokości (łagodzenie kar)**

4.5.1. Państwom członkowskim przyznano uprawnienia w zakresie ustalania przyczyn i procedur dotyczących zwolnienia z grzywien lub ich obniżenia zgodnie ze szczegółowymi ramami, przy czym uprawnienia te obejmują:

— warunki umożliwiające zwolnienie z grzywny (art. 16) i obniżenie grzywny (art. 17),

— warunki stosowania przedmiotowych środków (art. 18),

— formy wniosków (art. 19),

— poświadczenia kolejności złożenia wniosku w przypadku formalnego wniosku o zwolnienie z grzywny (art. 20),

— wnioski w formie uproszczonej w przypadku ich równoczesnego przekazania Komisji i krajowemu organowi ochrony konkurencji (art. 21),

— ochronę podmiotów ubiegających się o zwolnienie z grzywny (art. 22).

⁽⁸⁾ Wyrok w sprawie *Ako Nobel NV/Komisja*, C-97/08 P, pkt 45 i 77.

⁽⁹⁾ Wyrok z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie *Åkerberg Fransson*, C-617/10.

⁽¹⁰⁾ Opinia w sprawie sprawozdania dotyczącego polityki konkurencji za rok 2014 (Dz.U. C 71 z 24.2.2016, s. 33).

4.5.2. W uzasadnieniu przedstawionym we wniosku stwierdza się, że choć są to instrumenty niezbędne do wykrywania tajnych karteli, znaczne różnice między przepisami poszczególnych państw członkowskich oraz ich skutecznym egzekwowaniem prowadzą do braku pewności prawa, nie zachęcają do przestrzegania przepisów i sprawiają, że unijna polityka konkurencji staje się nieskuteczna. Stwierdza się ponadto, że państwa członkowskie nie stosują modelowego programu łagodzenia kar europejskiej sieci konkurencji⁽¹¹⁾, którego zasadnicze aspekty zostaną włączone do nowych przepisów.

4.5.3. Zdaniem EKES-u jednolite stosowanie środków łagodzenia kar przez krajowe organy ochrony konkurencji jest ważne po to, aby istniało prawdziwe europejskie prawo konkurencji, zaś doświadczenia Komisji, która zwykła stosować tego rodzaju środki⁽¹²⁾, można uznać za pozytywne. Łagodzenie kar nie powinno jednak uniemożliwiać poszkodowanym stronom (w tym konsumentom) uzyskania w drodze działań zbiorowych odszkodowania za poniesione szkody.

4.6. **Wzajemna pomoc**

4.6.1. W kontekście nowych uprawnień przyznanych we wniosku współpraca krajowych organów ochrony konkurencji wymaga wsparcia i pomocy w procedurach kontroli (art. 23), co zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia powiadomienia o wstępnych zastrzeżeniach (art. 24) i wykonania wniosków dotyczących egzekwowania decyzji (art. 25). Określone są również uprawnienia w zakresie sporów (art. 26).

4.6.2. EKES uważa nałożenie tych obowiązków za niezbędne z uwagi na transgraniczny charakter polityki konkurencji.

4.7. **Zawieszenie biegu przedawnienia w przypadku nakładania kar**

4.7.1. We wniosku Komisji uwzględniono dwa konkretne przypadki zawieszenia biegu przedawnienia: zawieszenie „na czas postępowania przed krajowymi organami ochrony konkurencji innych państw członkowskich lub Komisją w odniesieniu do naruszenia dotyczącego tego samego porozumienia, tej samej decyzji związku lub tej samej praktyki uzgodnionej” (art. 27 ust. 1) oraz w sytuacji, gdy jest prowadzone postępowanie sądowe (art. 27 ust. 2).

4.7.2. EKES zwraca uwagę, że w transpozycji dyrektywy należy zająć się ewentualną sprzecznością z przepisami zakładającymi również wstrzymanie biegu przedawnienia w przypadkach pozwów sądowych.

4.8. **Uprawnienie krajowych organów ochrony konkurencji do występowania przed wymiarem sprawiedliwości**

4.8.1. Zgodnie z treścią wniosku krajowym organom ochrony konkurencji musi przysługiwać zdolność sądowa do wnoszenia skarg bezpośrednio do organu sądowego, jak również organy te muszą być same w sobie uprawnione do uczestniczenia w postępowaniach sądowych w charakterze prokuratora lub pozwanego i korzystać z takich samych praw, jakie przysługują pozostałym stronom w takich postępowaniach (art. 28).

4.8.2. EKES uważa, że obecny brak takiego uprawnienia utrudnia działania krajowych organów ochrony konkurencji w niektórych państwach członkowskich⁽¹³⁾, dlatego niezbędne jest jego ustanowienie w celu spełnienia wymogów wynikających z unijnej polityki konkurencji.

4.9. **Dopuszczalność dowodu przed krajowymi organami ochrony konkurencji⁽¹⁴⁾**

4.9.1. EKES podkreśla, jak istotne znaczenie ma fakt, aby krajowe organy ochrony konkurencji mogły wykorzystywać jako dowody „dokumenty, oświadczenia ustne, nagrania oraz wszelkie inne przedmioty zawierające informacje, bez względu na rodzaj nośnika, na którym są one przechowywane” (art. 30).

Bruksela, dnia 5 lipca 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹¹⁾ Obwieszczenie Komisji w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych (Dz.U. C 298 z 8.12.2006, s. 17).

⁽¹²⁾ Zob. „Cartel leniency in EU: overview” [Łagodzenie kar wobec karteli w UE: przegląd], Thompson Reuters. Przykłady obniżania i umarzania kar przez Komisję: Riberebro 50 % (Dz.U. C 298 z 8.12.2006, s. 17); Hitachi 30 %, i in.; Philipps, umorzenie; Hitachi 50 %; Schenker i in. 55 %–40 %; DHL, zwolnienie z kary (C-428/14, DHL/AGCM); Eberspächer 45 % i Webasto, zwolnienie z kary.

⁽¹³⁾ W odpowiedzi na kwestionariusz Komisji niemiecki krajowy organ ochrony konkurencji („Bundeskartellamt”) wskazał ów brak jako jedną z przyczyn, dla których jest to system „poważnie dysfunkcyjny”.

⁽¹⁴⁾ Ograniczenia dotyczące wykorzystania informacji (art. 29). Komisja informuje o możliwych zmianach w brzmieniu tego artykułu.